

STANDARDY OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY
Z NIEPELNOSPRAWNOŚCIĄ
W SZKOLE PODSTAWOWEJ SPECJALNEJ NR 23
IM. KS. PROF. JÓZEFA TISCHNERA
W JASTRZĘBIU-ZDROJU

Preambuła

Przemoc jest jednym z głównych zjawisk destruktywnych w życiu człowieka. Godzi ona w osobistą wolność i integralność osoby, narusza jej godność i zmusza do zachowań niezgodnych z jej własną wolą. W sytuacji osób z niepełnosprawnością, zwłaszcza w stopniu głębokim z problemami z komunikacją, identyfikacja przemocy jest niezwykle trudna. Osoby z niepełnosprawnością, dzieci i dorośli, z trudnościami w mówieniu, posługiwaniu się gestem, niechodzący, z trudnościami w nawiązywaniu kontaktu z innymi ludźmi, są zazwyczaj bezbronni wobec skierowanych przeciwko nim zachowań przemocowych. Ich niepełnosprawność sprzyja wykorzystywaniu i krzywdzeniu.

Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku prawnego wynikającego z Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1606). Stanowi on zbiór zasad dotyczących zabezpieczenia osób z niepełnosprawnością/zależnych przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystywania czy przemocy, a także wskazówki, na podstawie których personel szkoły będzie potrafił zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia oraz podjąć właściwe działania profilaktyczne i interwencyjne.

Wszyscy pracownicy Szkoły Podstawowej specjalnej nr 23 im. ks. prof. J. Tischnera w Jastrzębiu-Zdroju aktywnie angażują się w działania wzmacniające bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, szczególnie w kontekście ochrony przed przemocą oraz w ochronę i promowanie ich praw. W swojej pracy kierujemy się dobrem dziecka i jego jak najlepiej pojętym interesem.

Szkoła osiąga swoje cele poprzez:

- Działania profilaktyczne – minimalizujące ryzyko wystąpienia krzywdzenia dzieci;
- Działania interwencyjne – mające na celu zapewnienie dziecku bezpieczeństwa, gdy jest ono ofiarą przemocy lub zagraża mu inne niebezpieczeństwo;
- Pomoc psychologiczną i pedagogiczną – mająca na celu wsparcie dziecka i jego rodziny w przezwyciężaniu trudnych doświadczeń.

Działania te obejmują zakres prac systemowych we współpracy z władzami samorządowymi i innymi organizacjami i instytucjami.

STANDARD 1	Polityka bezpieczeństwa – stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w szkole.
STANDARD 2	Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością.
STANDARD 3	Procedury – sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania.
STANDARD 4	Zapewnienie opieki i wsparcia osobom krzywdzonym.
STANDARD 5	Wspólna praca na rzecz ochrony dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.
STANDARD 6	Edukacja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością o ochronie własnych granic.
STANDARD 7	Szkolenia i stałe wsparcie dla osób zajmujących się profilaktyką.

STANDARD 1

Polityka bezpieczeństwa – stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w szkole.

1. W szkole została opracowana i wprowadzona w życie wewnętrzna Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem dotycząca szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony. Stanowi ona załącznik do Standardów ochrony dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 23 im. ks. prof. J. Tischnera w Jastrzębiu-Zdroju.
2. Polityka dotyczy wszystkich pracowników, stażystów, praktykantów i wolontariuszy.
3. Za jej wdrażanie i nadzorowanie Polityki Ochrony odpowiada dyrektor szkoły.
4. Dyrektor szkoły wyznaczył osobę odpowiedzialną za monitoring realizacji Polityki. Rola, zadania i kwalifikacje tej osoby są jasno określone.
5. Polityka ochrony jasno i kompleksowo określa:
  - a. czynniki ryzyka i czynniki chroniące specyficzne dla środowisk, w których przebywają uczniowie z różnorodnymi niepełnosprawnościami;
  - b. zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;
  - c. zasady bezpiecznych relacji personel – uczeń i uczeń/uczeń;
  - d. zasady ochrony wizerunku i danych uczniów;
  - e. zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
  - f. sposób reagowania w szkole na przypadki podejrzenia, że uczeń doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji.
6. Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i uczniów a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania informacyjne i edukacyjne.
7. Dokumenty opisujące politykę ochrony i bezpieczeństwa w szkole są stale dostępne do wglądu dla wszystkich pracowników oraz rodziców osób z niepełnosprawnością.

STANDARD 2

Personel – weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością.

1. Weryfikacja osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi i wolontariuszy przeprowadzana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Szkoła uzyskała o każdym członku personelu dane z Krajowego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności. Szczegółowy proces rekrutacji znajduje się w Polityce Ochrony.
2. Szkoła zapewnia pracownikom podstawową edukację dotyczącą ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomoc w sytuacjach zagrożenia. Szkolenia pracowników i wolontariuszy uwzględniają:
  - a. ograniczenia możliwości realizowania zadań rozwojowych przez uczniów z niepełnosprawnościami, deprivacja ważnych potrzeb rozwojowych – zwłaszcza społecznych, autonomii, akceptacji, więzi i relacji rówieśniczych, seksualnych;
  - b. specyfikę seksualności osób z niepełnosprawnością;
  - c. rozpoznawanie symptomów krzywdzenia;
  - d. procedury reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia;
  - e. odpowiedzialność prawną i karną pracowników zobowiązanych do podejmowania interwencji;
  - f. zachowań zabronionych w kontaktach z uczniami;
  - g. obowiązujące w placówce procedury interwencji;
  - h. procedurę „Niebieskiej Karty”.
3. Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu, wskazujące jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z uczniami, a jakie pożądane, uwzględniające deficyty rozwojowe i poznawcze oraz zależność od opiekunów uczniów.
4. Każdy pracownik zatrudniony w szkole zna jej wewnętrzną Politykę Ochrony oraz kodeks zachowań i zobowiązuje się do ich przestrzegania. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisem pod oświadczeniem.

STANDARD 3

Procedury

Sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania.

1. Szkoła wypracowała procedury, które określają jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny, rówieśników i osób obcych. Są one szczegółowo opisane w Polityce Ochrony.
2. W celu zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim dzieciom i dorosłym przebywającym w placówce w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia tych osób opracowana została procedura reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony ucznia z niepełnosprawnością.
3. W przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez pracownika lub wolontariusza zatrudnionego w szkole, osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z uczniami do czasu wyjaśnienia sprawy, w sposób nienarażający jej na utratę reputacji. Jeżeli oskarżenia o przemoc wobec ucznia okażą się bezpodstawne, pracownik zostanie niezwłocznie przywrócony do pełnienia swoich dotychczasowych obowiązków. W takim przypadku przez dyrektora zostaną podjęte wszelkie środki, aby zaistniała sytuacja nie odbiła się negatywnie na sytuacji pracownika, wobec którego skierowane były bezpodstawne zarzuty.
4. W szkole wyznaczona jest osoba, Aleksandra Gilga wicedyrektor, odpowiedzialna za interwencję w sytuacji podejrzenia krzywdzenia uczniów, a zakres jej odpowiedzialności jest jasno określony.

STANDARD 4

Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym.

1. Uczeń w sytuacji ujawnienia nadużycia wobec niego ma zapewnione wsparcie ze strony szkoły, zgodnie z procedurami wewnętrznej Polityki bezpieczeństwa i ochrony.
2. Szkoła dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji udzielających profesjonalnego wsparcia w sytuacji kryzysu, doświadczenia krzywdy, przemocy oraz instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacji krzywdzenia uczniów. Szkoła zapewnia dostęp do nich wszystkim pracownikom.
3. Każde zgłoszenie lub sygnał o możliwej krzywdzie wobec ucznia z niepełnosprawnością jest starannie weryfikowane. Szczególnie uważnie traktowane są przypadki dotyczące osób niemówiących oraz z głęboką niepełnosprawnością intelektualną, które mogą mieć trudności ze zrozumieniem sytuacji krzywdy i jej zgłoszeniem.
4. W szkole jest wyznaczona osoba do szybkiego kontaktu Aleksandra Gilga wicedyrektor, dostępna dla pracowników, rodziców, opiekunów, służb pomocowych w sytuacji podejrzenia zagrożenia bezpieczeństwa ucznia.

STANDARD 5

Wspólna praca na rzecz ochrony dzieci i młodzieży

1. Szkoła ma przygotowane i wdrożone standardy ochrony uczniów przed jakąkolwiek przemocą, uwzględniające specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego osób z niepełnosprawnościami.
2. Odpowiedzialność za wdrożenie standardów ochrony w placówce spoczywa na dyrektorz.
3. Ochrona uczniów przed jakąkolwiek przemocą leży w gestii całej społeczności, dlatego do współpracy w budowaniu i utrzymaniu bezpiecznych środowisk należy włączyć rodziców/opiekunów prawnych uczniów oraz wszystkie osoby zaangażowane w opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.
4. Każda osoba zatrudniona/pracująca w szkole opiekująca się osobami z niepełnosprawnościami jest świadoma zagrożeń związanych z różnymi formami przemocy, dlatego zobowiązana jest do zapoznania się z procedurami reagowania na podejrzenie stosowania przemocy i zasadami wdrażania tych procedur z uwzględnieniem granic odpowiedzialności właściwych dla pełnionych obowiązków. Niedopuszczalnym jest zaniechanie podjęcia stosownych działań lub zobowiązanie się przed uczniem do zachowania tajemnicy.
5. W szkole wszystkie osoby zaangażowane w opiekę nad uczniami są informowane, jakie są podejmowane działania na rzecz ich ochrony, jakie procedury obowiązują w szkole, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc, gdy nastąpi krzywdzenie lub niewłaściwe zachowanie.

STANDARD 6

Edukacja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością o ochronie własnych granic.

1. Uczniowie:

- a. są informowani o prawie do obrony, odmowy, ucieczki w sytuacji zagrożenia, naruszenia intymności, granic fizycznych ze strony rówieśników i dorosłych (także opiekunów i członków rodziny),
- b. mają wskazane osoby, do których mogą zwrócić się o pomoc.

2. Uczniowie mają zapewnioną edukację w zakresie:

- a. samopoznania, rozwijania autonomii, poznawania zasad rozwoju psychoseksualnego człowieka i rozpoznawania własnego etapu tego rozwoju oraz potrzeb w tym zakresie – stosownie do indywidualnego, aktualnego poziomu rozwoju psychofizycznego, wieku i możliwości rozumienia,
- b. treningu kształtowania umiejętności dokonywania wyborów (począwszy od najbardziej elementarnych, dostosowanych do indywidualnych możliwości osoby z niepełnosprawnością)
- c. samodzielności, samoobsługi, komunikacji, w tym wspomagającej i AAC, umiejętności społecznych oraz ich aktywizacja, uczenie się rozpoznawania sytuacji, zachowań i relacji zagrażających, w tym przemocowych, w szczególności związanych z wykorzystaniem seksualnym (w świecie realnym i wirtualnym),
- d. treningu umiejętności odmawiania w sytuacjach groźnych czy niejednoznacznych (odmowa, protest, krzyk, konieczność zgłoszenia skrzywdzenia).

STANDARD 7

Szkolenie i stałe wsparcie dla osób zajmujących się profilaktyką.

1. W przypadku dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością ważna jest edukacja rodziców, opiekunów, nauczycieli uwzględniające:
  - a. niezbędny zasób wiedzy dotyczącej charakteru niepełnosprawności ucznia,
  - b. warsztaty dla rodziców na temat seksualności osób z niepełnosprawnością oraz problemu wykorzystania seksualnego (symptomy, jak rozmawiać z dzieckiem, jakie są procedury postępowania),
2. W szkole prowadzone są szkolenia dla pracowników, wolontariuszy dotyczące problemu przemocy, w tym wykorzystania seksualnego.

Dyrektor

Beata Skowrońska